

HGK., E. 2022/660 K. 2023/1066 T. 8.11.2023

T.C. Yargıtay Başkanlığı - Hukuk Genel Kurulu

Esas No.: 2022/660

Karar No.: 2023/1066

Karar tarihi: 08.11.2023

[Belgeyi Lexpera'da Görüntüle](#)

MAHKEMESİ :Ticaret Mahkemesi

SAYISI : 2021/390 E., 2021/797 K.

KARAR : Davanın reddine

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 10.02.2021 tarih ve

2019/2417 Esas ve 2021/1051 Karar sayılı BOZMA kararı

1. Taraflar arasındaki tanıma ve tenfiz davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen davanın reddine ilişkin karar, davacı vekilinin temyiz istemi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, bozma kararına karşı davalı vekilinin karar düzeltme istemi üzerine mahkeme kararı yeniden bozulmuş, mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten ve direnme kararının verildiği tarih itibarıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) Geçici 3 üncü maddesine göre uygulanmakta olan mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (1086 sayılı Kanun) 26.09.2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanun'la değişikliği öncesi hâliyle 438 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince direnme kararlarının temyiz incelemesinde duruşma yapılamayacağından davacı vekilinin duruşma isteğinin reddine karar verildikten sonra gereği düşünüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi

4. Davacı vekili; müvekkilinin tahkim kararına konu ... Holdings SARL'nin %50 oranındaki paya sahip ortağı olduğunu, diğer %50 oranındaki payın dava konusu tahkim kararında davalı olarak yer alan dava dışı ... Corporation olduğunu, taraflar arasında 16.01.2007 tarihli "Hissedarlar Sözleşmesi" akdedildiğini, sözleşmeye göre tarafların ortaklık tesisi ile ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş.'yi kurup işletmeye başladıklarını, ancak tahkim yargılamasının davalıları olan eldeki davanın davalısı ile dava dışı ...

Corporation'un hileli eylemler ile müvekkilini uzaklaştırıp sözleşmeyi ihlâl ederek müvekkilini zarara uğrattıklarını, davalının ortaklarından biri olduğu ... Corporation'ın dayanaksız şekilde ... Holdings SARL aleyhine 16.000.000,00 TL tutarında icra takibi başlattığını, bu takibe ilişkin tebligatın ise kendileri tarafından atanan yönetim kurulu üyesince alınıp müvekkilinden gizlenerek anılan icra takibinin muvazaalı şekilde kesinleşmesinin sağlandığını, sonrasında müvekkilinin ortağı olduğu ... Holdings SARL'nin ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş. nezdinde sahip olduğu hisselerin davalının sevk ve idaresinde olan kötüniyetli üçüncü kişilerin eline geçtiğini, müvekkilinin bu suretle ciddi ölçüde zarara uğradığını, davalının da aralarında bulunduğu şahıslar aleyhine bu hususta suç duyurusunda bulunulduğunu, ceza yargılaması ile birlikte taraflar arasında birçok hukuk davasının da derdest olduğunu, ortaya çıkan zarar ve taraflar arasındaki uyuşmazlıkların çözülememesi nedeniyle müvekkilinin Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) Tahkim Divanı nezdinde tahkim talebinde bulunduğunu, taraflar arasındaki sözleşmede yer alan tahkim şartı kapsamında 17586/FM/MHM/EMT sayılı MTO tahkim dosyasında hakem heyetince yapılan iki aşamalı yargılama neticesinde 13.12.2012 tarihli karar ile davalının sorumluluğuna, 19.06.2013 tarihli karar ile de müvekkili lehine tazminata hükmedildiğini, anılan tazminat ve yapılan yargılama masraflarının davalıdan tahsili mümkün olmadığından eldeki davanın açıldığını, tanıma ve tenfiz şartlarının mevcut olduğunu ileri sürerek MTO Tahkim Divanı'nın 17586/FM/MHM/EMT sayılı dosyası kapsamında verilen 13.12.2012 ve 19.06.2013 tarihli kararların New York Sözleşmesi gereğince tanınmasına ve tenfizine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı

5. Davalı vekili; İstanbul 15. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2012/154 Esas sayılı dosyası kapsamında açılan hissedarlığın tespiti istemli davanın bekletici mesele yapılması gerektiğini, dava dışı ... Corporation ile ... Holdings SARL arasında 28.12.2007 ve 07.05.2008 tarihli her biri 5.000.000 USD tutarında iki ayrı kredi sözleşmesi akdedildiğini, ... Holdings SARL'nin ödemede temerrüde düşmesi nedeniyle yapılan icra takibi neticesinde alacaklı ... Corporation'un, ... Holdings SARL'nin ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş.deki hissesini satış yoluyla alacağını tahsil etmeye çalıştığını, tahkim yargılaması sonrasında ise bu satışın 16.01.2007 tarihli "Hissedarlar Sözleşmesi" hükümlerini ihlâl ettiği kabul edilerek tazminata hükmedildiğini, müvekkilinin ihtilaf tarihi itibarıyla ... Holdings SARL ve ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş.'de ortağı olmadığını, müvekkilinin ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş. kurucu ortağı olup hisselerini 31.01.2007 tarihinde devrettiğini, sadece tahkim anlaşmasının yer aldığı taraflar arasındaki 16.01.2007 tarihli sözleşmeyi imzaladığını, müvekkiline husumetin yöneltilemeyeceğine dair itirazın hakem heyetince dikkate alınmadığını, tahkim yargılamasında usul kurallarına aykırı şekilde karar verildiğini, müvekkilinin eşit ve adil yargılanma hakkının ihlâl edildiğini, hakemlerce tazminatın belirlenmesinde esas alınan ve davacı tarafça hazırlattırılan raporun müvekkiline gösterilmesi yasaklanarak müvekkilinin hukuki dinlenme hakkının ihlâl edildiğini, delil ikame imkânından mahrum bırakıldığını, tazminata esas alınan raporun denetlenemediğini, bu durumun Türk kamu düzenine aykırı olduğunu, hakem heyetinin yetkilerini aştığını, 16.01.2007 tarihli sözleşmeye göre taraflar arasında öncelikle arabuluculuk yoluna başvurulması gerekirken buna aykırı olarak tahkim yoluna başvurulduğunu, uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümünün mümkün olmadığını, dava konusu hakem kararında hükmedilen edimin ifa

edildiğinden tenfiz edilemeyeceğini, zira tahkim yargılamasının diğer davalısı dava dışı ... Corporation aleyhine davacı tarafından British Virgin Adaları'nda tenfiz davası açılarak yapılan yargılama neticesinde tenfiz talebi 06.02.2014 tarihli karar ile kabul edilerek anılan dava dışı şirketin bir adet hissesinin 31.03.2014 tarihinde davacıya devredildiğini, tenfizi istenen hakem kararının Türk mahkemelerinde verilen kararlarla çeliştiğinden kamu düzenine aykırılık teşkil ettiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesi Kararı

6. İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin 30.06.2016 tarihli ve 2014/762 Esas, 2016/572 Karar sayılı kararı ile; tahkim yargılamasında hakem heyetinin bağımsız bir bilirkişi atayıp onun sunacağı raporu esas almak yerine davacının (2) sayılı usul emri gereğince sunmuş olduğu 18.12.2008, 24.07.2009 ve 18.03.2010 tarihli üç değerlendirme raporunu şans eseri bağımsız bilirkişi raporu olarak değerlendirdiği, 19 Aralık 2013 (doğrusu 19.06.2013) tarihli hakem kararının davacı tarafından hazırlatılan ve başlangıçta ibrazını reddettiği ancak hakem heyetinin emri ve gizlilik kararı ile ibraz ettiği kimin tarafından hazırlandığı bilinmeyen ve ayrıca davalının görmesine izin verilmeyen bir rapora binaen verildiği, hakem kararına esas alınan değerlendirme raporunun hakemlerce atanmış bilirkişi raporu olmamasının, taraflarca yargılamaya sunulan uzman tanık raporu niteliği taşıyıp taşımayışının, sadece davacı tarafın kendi bünyesinde davadan önce hazırlanmış raporlar olmasının, raporu hazırlayan kişinin kimliğinin gizli tutulmasının, davalı tarafın şahsına açıklanmamasının ve değerlemeye esas alınan finansal modellerin de davalı tarafın şahsından gizlenmiş olmasının kamu düzeniyle alakalı olan aleniyet ilkesi ile adil yargılanma hakkının bir cüzü olan hukuki dinlenilme hakkı ile ilgili hususlar olduğu, hükme esas alınan bir belgenin yargılamanın tarafı olan kişiden gizlenmesinin aleniyet ilkesini ortadan kaldırdığı, bu hususun hukuki dinlenilme hakkı ile ispat hakkının ihlâlüne neden olduğu, tahkim yargılaması sırasında bu suretle davalının bilgi alma, açıklama yapma ve dolayısıyla savunma haklarının ihlâl edildiği, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinde davalının sanık, davacı şirketin de müşteki sıfatıyla yer aldıkları ve ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş. hisselerinin ele geçirilmesinde resmi evrakta sahtecilik ve dolandırıcılık suçundan açılan kamu davasında 20.01.2014 tarihli ve 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kararla sanıkların beraatlerine karar verildiği, açıklanan bu nedenlerle ve Türk mahkemelerince verilmiş ve kesinleşmiş mahkeme kararı ile çelişen 13.12.2012 tarihli hakem kararı ile adil yargılanma hakkının ihlâli suretiyle yapılan tahkim yargılaması sonucu verilen 19.12.2013 (doğrusu 19.06.2013) tarihli yabancı hakem kararlarının kamu düzenine aykırılık sebebiyle tenfizine karar verilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararları

7. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 29.11.2018 tarihli ve 2016/14160 Esas, 2018/7501 Karar sayılı kararı ile; "...Dava, 13.12.2012 ve 19.12.2013 (doğrusu 19.06.2013) tarihli yabancı hakem kararlarının tenfizi istemine ilişkindir.

Yabancı hakem kararlarının Türkiye’de icra edilebilmesi, tenfiz prosedürüne tabi olduğundan, hakem kararının New York Sözleşmesine göre, tenfiz şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin incelenmesine gelince; yabancı hakem kararlarının tenfizini engelleyen haller New York Sözleşmesinin (V). maddesinde düzenlenmiştir. Sözleşmenin (V). maddesindeki şartlardan bir kısmını tenfiz mahkemesi re’sen dikkate almak zorundadır. Diğer şartları ise tarafların iddia ve ispat etmesi gerekir.

Mahkeme tarafından re’sen dikkate alınacak şartlar şunlardır: 1- Hakem kararının konusunu teşkil eden uyuşmazlığın tanıma veya tenfiz istenilen ülkenin hukukuna göre tahkim yoluyla çözümünün mümkün olmaması, 2- Hakem kararının kamu düzenine aykırı olmasıdır.

Taraflarca iddia ve ispat edilecek tenfiz engelleri ise 1- Tahkim anlaşmasının taraflarının ehliyetsiz olması veya tahkim anlaşmasının geçersiz olması, 2- Hakkında hakem kararının tenfizi istenen tarafın hakem seçiminden veya tahkim yargılamasından usulen haberdar edilmemiş olması veya delillerini sunma imkânından mahrum edilmesi, 3- Hakem kararının, tahkim anlaşmasında yer almayan bir hususa ilişkin olması veya tahkim anlaşmasının sınırlarını aşması, 4- Hakemlerin seçimi veya hakemlerin uyguladıkları usulün, tarafların anlaşmasına, böyle bir anlaşma yok ise hakem hükmünün verildiği yer hukukuna aykırı olması, 5-Hakem kararının tabi olduğu veya verildiği yer hukuku hükümlerine göre kesinleşmemiş veya icra kabiliyeti kazanmamış veya verildiği yer mahkemesi tarafından iptal edilmiş olmasıdır (... Ekşi, Yargıtay Kararları Işığında ICC Hakem Kararlarının Türkiye’de Tanınması ve Tenfizi, 25.11.2008 tarihinde İstanbul Sanayi Ticaret Odası'nda yapılan ICC Tahkimine İlişkin Milletlerarası Seminer'de sunulan tebliğ, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:67, sayı:1,Kış 2009, sh.58,59)

Mahkemece, 13.12.2012 tarihli hakem kararının Türk mahkemelerince verilmiş ve kesinleşmiş mahkeme kararı ile çeliştiği, 19.12.2013 (doğrusu 19.06.2013) tarihli kararın ise adil yargılanma hakkının ihlali suretiyle yapılan tahkim yargılaması sonucu verildiği ve kamu düzenine aykırı olduğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

Ancak, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2012/425 Esas 2014/4 Karar sayılı kararında, davalının da aralarında bulunduğu sanıkların üzerlerine atılı suçları işlediklerine dair mahkûmiyetlerine yeterli kesin ve inandırıcı iddiadan başka delil elde edilemediği ve atılan suçların unsurları itibarı ile oluşmadığı anlaşıldığından, sanıkların üzerlerine atılı nitelikli dolandırıcılık, suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve üye olma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme, özel belgede sahtecilik suçlarından dolayı CMK 223/2-a-e maddeleri gereğince beraatlerine karar verilmiş olup, bu karar Yargıtay 23. Ceza Dairesi'nin 2015/18025 Esas 2015/1785 Karar sayılı ilamı ile onanarak kesinleşmiş olup, beraat gerekçesi dikkate alındığında tenfizi istenilen yabancı hakem kararı ile ceza davası sonucu verilen bu kararın çeliştiğinden ve tenfizi istenen kararın kamu düzenine aykırı olduğundan söz edilemez.

Öte yandan, davalı yan tahkim heyetince hükme esas alınan "Mart 2010 Raporu" adı verilen rapordan raporu hazırlayan kişilerin isimlerinin, ... A.Ş'nin değeri ile ilgili olmayan kısımların çıkartılmasına, raporun sadece davalıların avukatlarının ve uzmanlarının incelemesine izin verilmesine, davalı ...'ün ve ... Şirketi yetkililerinin raporu görmelerinin yasaklanmasına karar verildiğini belirterek, tahkim yargılamasında adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini savunmuş ise de, tahkim yargılamasında

hakemlerin uyguladıkları bu yönetimin, yargılamada benimsenmesi ve uygulanması gereken usul kurallarına aykırı olduğuna dair somut deliller ibraz edilmemiştir.

Bu durumda, 13.12.2012 ve 19.12.2013 (doğrusu 19.06.2013) tarihli yabancı hakem kararlarının kamu düzenine ve adil yargılanma hakkına aykırı olduğu gerekçesi ile davanın reddi doğru görülmemiş, hükmün temyiz eden davacı yararına bozulması gerekmiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

9. Özel Dairenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

10. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 10.02.2021 tarihli ve 2019/2417 Esas, 2021/1051 Karar sayılı kararı ile; "...1- Davacının %50 ve davalının kontrolünde olan ...'nın %50 hissedar oldukları ... SARL şirketinin tek malvarlığı olan ve liman işletmesi bulunan ... A.Ş.'nin %95 hissesinin yönetimi hususunda taraflar arasında 16.01.2007 tarihli "Hissedarlık Yönetim Sözleşmesi"nin imzalandığı, ancak davalı tarafın hile yoluyla bu sözleşmeye aykırı icra takipleri nedeniyle ... SARL'ın ... A.Ş.'deki hisselerinin çok düşük değerinde satılmasına ve bu surette davacı şirketin zarar görmesine yol açıldığı iddiasıyla davacı tarafça ICC hakem heyetine başvurulduğu, sözleşme uyarınca taraflar arasında çıkacak ihtilaflarda "giderilemeyen (çözülemeyen) temerrüt" halinin varlığı halinde doğrudan ICC hakem heyetine başvurulabileceği, uygulanacak hukukun İngiliz Hukuku olarak seçildiği, böyle bir temerrüt halinin varlığının hakem heyeti tarafından tespit edildiği, yargılama usulü yönünden, tarafların 27.01.2012 tarihli anlaşmalarına istinaden Hakem Heyetinin (2) No'lu Usul Kararı uyarınca, yargılamanın; hukuki sorumluluğun tespiti ile miktar, faiz ve masrafların tespiti olmak üzere iki ayrı safhaya ayrıldığı, hukuki sorumluluğun tespiti yönünden hakem heyetince usulü dairesinde yapılan yargılama sonucunda, bazı talepler yönünden davanın reddine, diğer bazı talepler yönünden davanın kabulüne ilişkin olarak verilen 13.12.2012 tarihli kararın tanınması istemi yönünden, İlk Derece Mahkemesince davanın reddine dayanak yapılan yabancı hakem heyeti kararının Türk Mahkemeleri'nce verilen kesinleşmiş karar sonucuna aykırı olması nedeniyle kamu düzenine aykırılık teşkil ettiğine ilişkin gerekçesinin, kesinleşen ceza dosyasındaki beraat kararının gerekçesi itibariyle yerinde olmamasına göre yerel mahkemece davacının ICC Hakem Heyeti'nin 13.12.2012 tarihli kararın tanınması talebinin reddi kararı doğru olmadığından ve Dairemizin 29.11.2018 tarihli ve 2016/14160 E. 2018/7501 K. sayılı bozma ilamında yer alan gerekçelerin 13.12.2012 tarihi hakem heyeti kararı usul ve yasaya uygun olduğundan, davalı vekilinin 13.12.2012 tarihli hakem heyeti kararına yönelik tüm, 19.06.2013 tarihli hakem heyeti kararına yönelik ise aşağıdaki bent dışındaki sair karar düzeltme sebeplerinin reddine karar verilmiştir.

2- Buna karşılık davacının ICC Hakem Heyeti'nin 19.06.2013 tarihli kararının tenfizi isteminin yerel mahkemece reddine ilişkin kararının Dairemizce bozulmasına yönelik karar düzeltme istemine gelince;

ICC Hakem Heyetince yapılan yargılama sonucunda, davacı şirketin ...'taki hissesinin 01.04.2010 tarihindeki adil değerinin karşılığı olan 60.500.000 ABD doları tutarındaki tazminatın davacıya ödenmesine, 1.085.000 ABD doları tutarında tahkim muamelesi masrafı ile davacı tarafın yaptığı 7.070.135,72 ABD doları tutarında masrafın davalılardan tahsiline karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince, Hakem Heyetinin 19.06.2013 tarihli kararı yönünden de tenfiz istemi reddedilmiş ve Dairemizin yukarıda anılan kararı ile bu karar yönünden de bozma kararı verilmiş ise de;

Dairemizin yerleşik uygulamaları doğrultusunda, yabancı hakem heyetlerinin tanınması ve tenfizi istemleri hakkında 5718 sayılı MÖHUK'un 60 vd. maddelerinde düzenlenmiş olmakla birlikte, Anayasa'mızın 90.maddesi hükmü doğrultusunda bu konuda öncelikle, ülkemizin de tarafı olduğu 10.06.1958 tarihli Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkındaki New York Sözleşmesi hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. Yabancı hakem kararlarının tanınması ve tenfizini engelleyen haller Sözleşmenin 5.maddesinde;

"1. Aleyhine hakem kararı ileri sürülen taraf talepte bulunmaz ve zikri geçen kararın tanınması ve icrası istenen memleketin yetkili makamı önünde aşağıdaki hususları ispat etmez ise, hakem kararının tanınması ve icrası isteği reddolunamaz:

...

(b) Aleyhine hakem hükmü öne sürülen tarafın hakemin tayininden veya hakemlik prosedüründen usulü dairesinde haberdar edilmemiş olduğu, yahut da diğer bir sebep yüzünden iddia ve müdafaa vasıtalarını ikame etmek imkanını elde edememiş bulunduğu; veya

...

2. Hakem kararının tanınması ve icrası istenen memleketin yetkili makamı tarafından aşağıdaki hallerin bulunduğu görülecek olursa, tanıma ve icra isteği kezaik reddolunabilir:

...

(b) Hakem kararının tanınması ve icrasının zikri geçen memleketin amme intizamı kaidelerine aykırı olması"

Şeklinde düzenlenmiştir. Bunlardan birinci bentte sayılanlar nispi ret sebepleri olup, bu sebeplerin incelenebilmesi için mutlaka aleyhine tenfiz istenilen tarafça ileri sürülmesi ve bu iddianın da ispatı gerekir. Buna mukabil, ikinci bentte sayılan ret sebepleri ise mahkemelerce re'sen (mutlak ret sebebi) dikkate alınabilecektir.

Adil yargılanma hakkı, iç hukuk kapsamındaki uyuşmazlıklar yanında, yabancı unsurlu uyuşmazlıkları da ilgilendirmektedir. Bu hak, ülkemizin de tarafı olduğu AİHS'in 6. Maddesinde "temel insan hakları" arasında sayıldığı gibi, 1982 Anayasamızın 36.maddesinde de temel insan hakları arasında sayılmıştır. Bu bağlamda adil yargılanma hakkının temel unsurları arasında "hukuki dinlenilme hakkı" ile "mahkemeye erişim ve yargılamanın aleniyeti ilkesi" bulunmaktadır. Bir zaruret olmadıkça adil yargılanma hakkı kısıtlanmamalıdır.

Hukuki dinlenme hakkının bir gereği olarak, gerek davacılar, gerekse davalılar yönünden, kişinin yargı organları önünde bir engelle karşılaşmadan iddialarını serbestçe dile getirebilmeli ve ispatlayabilmeli, karşı tarafın hakkındaki iddialarını ise savunma hakkı kapsamında yine bir engelle karşılaşmadan serbestçe çürütebilmelidir. Hukuki dinlenme hakkı kapsamında taraflar mahkemeye kolaylıkla erişebilmelidir. Mahkemeye erişim hakkının kapsamına, uyuşmazlığa konu delil ve belgelere kolayca erişimi de kapsar. Bu nedenle taraflar delilleri serbestçe inceleyebilmeli, tarafların bilgisine açık olmayan bir husus karara esas olamamalıdır.

Her ne kadar hukuk dünyasında “ticari sırların korunması” meşru bir hak ise de, bu hakkın arkasına sığınarak ve dolanılarak, bir yargılamada karşı tarafın hukuki dinlenme hakkına zarar verilmemelidir. Yargılamaya konu bir delil karşı taraftan ticari sır olarak gizlenecek ise bunun makul gerekçeleri olmalı ve bu husus tutarlı ve hukuka uyarlı bir şekilde izah edilmeli, sırların korunması gerektiğinde ise orantılılık ilkesi aşılmamalı ve çelişkiye düşülmemelidir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurul tarafından iç hukuktaki kamu düzeninin çerçevesi, “Türk hukukunun temel değerlerine, Türk genel adap ve ahlak anlayışına, Türk kanunlarının dayandığı temel adalet anlayışına, Anayasada yer alan temel hak ve özgürlüklere, milletlerarası alanda geçerli ortak prensiplere, medeni toplulukların, toplumun medeniyet seviyesine, siyasi ve ekonomik rejimine, insan hak ve özgürlüklerine aykırılık” şeklinde çizilmiştir. Tanıma ve tenfiz talebine konu yabancı kararın Türk kamu düzenine aykırı olup olmadığının tespiti, esas itibarıyla hâkimin takdirine bırakılmıştır. Ancak hakim, takdir yetkisini kullanırken milletlerarası özel hukukun varlık sebebini ve bu hukukun genel prensiplerini dikkate almak durumundadır (Yargıtay HGK 26.11.2014 T. ve 2013/1135-2014/973).

Somut olayda, taraflarca kararlaştırılan ve Hakem Heyeti tarafından da onaylanan yargılamada uyulacak usul kuralları uyarınca, tarafların belirli bir takvim içerisinde, taraflara davacının uğradığı zarar miktarına ilişkin taraf bilirkişi raporlarını ve delillerinin bir suretini eş zamanlı olarak Hakem Heyetine ve bir suretini de karşı tarafa sunmaları, yine eş zamanlı olarak taraflardan her birinin diğer tarafın iddiasına konu delillerini ve yargılama sırasında aldıkları bilirkişi raporlarını inceleme ve cevap sunma, rapor sunan bilirkişileri çapraz sorguya alma hakları tanınmıştır. Nitekim her iki taraf da, zararın miktarına ilişkin kendilerince yargılama sırasında aldıkları bilirkişi raporlarını bir bütün halinde dosyaya sunmuşlar, bu raporların hiçbir kısmı karşı taraftan gizlenmemiştir. Öte yandan, davacı taraf, kendi iddiasını güçlendirmek için, ... SARL şirketinin mali yapısı ve değeri yönünden kendilerince davadan çok önce alınan 2008, 2009 ve 2010 yıllarına ilişkin inceleme raporlarına da delil olarak dayanmış, ancak uyuşmazlık çözüm takvimine göre diğer delillerle birlikte bu raporların da bir suretini hakem heyetine, bir suretini de davalı tarafa gönderme yükümünde olmasına rağmen göndermemesi üzerine, davalı tarafın bu raporların kendilerinde gönderilmediğini ileri sürerek bir suretin kendilerine gönderilmesini talep etmesine rağmen, davacı tarafın göndermeyi reddetmesi üzerine bu defa davalı tarafça Hakem Heyetine başvurulmuştur. Hakem Heyeti tarafından usul kararıyla bu raporların sunulması ve bir suretinin davalı tarafa gönderilmesine karar verilmiş ancak davacı tarafça bu yine reddedilmiştir. Davalı tarafça yeniden talepte bulunulmuş, davacı tarafça bu defa ticari sırların gizliliği gerekçesiyle tekrar reddedilmiştir. Davalı tarafın bu defa yeniden talebi üzerine Hakem Heyeti, 2009 ve 2010 yıllarına ait davacı tarafın inceleme raporlarının sadece şirketin değerlemesine ilişkin ilgili fasıllarının sunulmasını emretmiş, isterse rapor sunanların isimlerinin ve değerlendirme ilgili olmayan kısımlarının değiştirilerek

sunulabileceği ve raporların davalı asiller tarafından değil, ancak davalıların avukatı ve değerlendirme uzmanlarınca incelenebileceğine karar vermiştir. Bu defa davacı taraf, 2009 ve 2010 yılı raporlarından kendilerince uygun gördükleri kısımlara ilişkin bilgileri çıkartarak dosyaya sunmaları üzerine, davalıların avukatları ve değerlendirme uzmanları, ancak kendilerine gösterilen kısmı itibarıyla bu raporları inceleyebilmiş, ancak bu defa da davalıların kendi uzmanlarının hazırladığı raporun taslağını davalı asillerle paylaşması ve birlikte değerlendirme yapmaları yasaklanmıştır.

Hakem Heyeti kararında, çok büyük ölçüde davacı tarafça hazırlatılan rapordan Mart 2010 tarihli raporu esas alarak davacı tarafın uğradığı zararı belirlemiştir.

Tenfiz davalarında tenfiz mahkemesi kararın içeriğini ve hakemlerin takdir haklarını denetleyememekle birlikte, Newyork Sözleşmesinin 5.maddesi kapsamında, somut dosya özelinde, tahkim yargılaması sırasında tarafların savunma haklarının kısıtlanıp kısıtlanmadığı, hakem mahkemesince alınan kararın Türk kamu düzenine aykırı olup olmadığını serbestçe değerlendirebilecektir. Hakem heyetince, büyük ölçüde hükme esas alınan Mart 2010 tarihli raporun incelenmesi konusunda, taraflarca üzerinde anlaşılan yargılama usul kurallarına da aykırı olacak şekilde, inceleme raporunu hazırlayan kişilerin isimleri, liman değerinin hesaplanmasında esas alınan finansal model ve metotla ilgili kısmı ile bu raporun alınma amacının olduğu bölümün gizlenmesi suretiyle eksik şekilde dosyaya sunulmasına izin verilmesi, böyle bir raporun mevcudiyetinden ve değiştirilmiş olabileceğinden kuşku duyan davalı taraftan raporun aslının ve kopyasının gizlenmesi, hatta hükme esas raporun görülen kısmı itibarıyla davalı tarafın değerlendirme uzmanınca hazırlanan taslak raporun dahi davalılarca görülmesine izin verilmemesi, bu raporları hazırlayan kişilerin davalılarca çapraz sorguya çekilmelerinin engellenmesi, tüm bu gizliliğin hiçbir makul ve hukuki temele dayalı olmaması hakem heyetinin tarafsızlığı konusunda kuşkuya düşürülmesinin, tahkim yargılaması sırasında davalı tarafın delillere erişimi ve kendilerini savunma haklarının ağır şekilde ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

Savunma hakkının kısıtlanması ve bu suretle adil yargılanma hakkının ihlali, ayrıca Türk kamu düzenine de açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Yukarıda anılan sebeplerle, davacı tarafın uğradığı zarar miktarına ilişkin olarak Hakem Heyeti tarafından verilen 19.06.2013 tarihli kararın tenfizi isteminin Newyork Sözleşmesi'nin 5/1-b ve 5/2-b maddeleri ile MÖHUK'un 62/1-b ve d bentlerine aykırılık nedeniyle İlk Derece Mahkemesince reddi kararı yerinde ise de, Mahkemece, tanıma ve tenfiz istenilen her bir hakem heyeti kararı yönünden ayrı ayrı hüküm kurulması gerekirken, tek bir hüküm kurulması doğru görülmediğinden mahkeme kararının değişik bu gerekçeyle bozulması gerekmiştir..." gerekçesiyle önceki bozma kararının kaldırılarak mahkeme kararının bozulmasına oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Direnme Kararı

11. İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin 11.11.2021 tarihli ve 2021/390 Esas, 2021/797 Karar sayılı kararı ile önceki gerekçeye ilaveten; hakem heyetinin 13.12.2012 tarihli kararında tahkim yargılaması davalılarının 01.12.2009 ile 30.03.2010 tarihleri arasında ödeme ihtarnamelerini ve ülkemizdeki icra müdürlüğünü kullanmak suretiyle ... Holdings SARL'nin ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş.'deki

hisselerini haksız olarak ele geçirmek üzere tasarlanmış bir planı gizlice tasarlayıp uygulamış oldukları, ... Corporation'ın başlattığı kredi icra takibini ... Holdings SARL'nin meşru menfaatlerinin korumasını engellemek amacıyla 30.03.2010'dan önce ... Holdings SARL'ye haber vermemiş oldukları, taraflar ve onların temsilcileri arasında gerçekleştirilen bir dizi e-posta haberleşmesi ve toplantı vasıtasıyla katıldığı 07.04.2010 tarihinde yapılan konferans görüşmesi dâhil ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş.'nin haksız şekilde ele geçirildiğini gizlemiş oldukları için Hissedarlık Sözleşmesinin 8 inci ekinin 1.3 sayılı maddesinde belirtilen anlamda kasıtlı suiistimalde bulunmuş olduklarına ve söz konusu temerrüt hâlinin düzeltilmediğine, davalıların davacının uğradığı zarar ve ziyandan sorumlu olduklarına karar verildiği, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 20.01.2014 tarihli ve 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kararında yargılama konusu olayda karşı tarafın idaresini sakatlamaya yönelik bir hareket bulunmadığının, dolandırıcılık kastının oluşmadığının, suç örgütünün söz konusu olmadığına maddi vakia olarak kabul edilerek davalının da aralarında bulunduğu sanıklar hakkında beraat kararı verildiği, kararın temyiz üzerine onandığı, onama ilâmında ceza mahkemesi kararında varlığı ve yokluğu kabul edilen maddi vakıaların hatalı olduğuna yönelik herhangi bir tespitle bulunulmadığı, tüm dosya kapsamına göre atılı suçların kanunda tanımlanan unsurlarının oluşmadığının kabul edildiği, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 74 üncü maddesi gereğince ceza mahkemesince verilen beraat kararı hukuk hakimini bağlayıcı nitelikte bulunmamakta ise de hukuk hakiminin ceza hakiminin tespit ettiği maddi olaylar ile fiilin hukuka aykırılığı konusundaki tespitleri ile bağlı olduğu, buradan hareketle davalının yargılama konusu olayda karşı tarafın iradesini sakatlamaya yönelik bir hareketinin bulunmadığının, kasıtlı olarak hareket etmediğinin ve kötüniyetli ve suç teşkil edecek hukuka aykırı işlem ve eylemine rastlanmadığının kesinleşen ceza mahkemesi kararı ile sabit olduğu, bu durumda hakem heyetince, davalının sorumlu olduğuna dair vermiş olduğu 13.12.2012 tarihli kararın, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 20.01.2014 tarihli ve 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kesinleşmiş kararıyla çeliştiği, bu itibarla davacı tarafın MTO Tahkim Divanı'nın 17586/FM/MHM/EMT sayılı dosyasından yapılan yargılama neticesi verilen 13.12.2012 tarihli kararın tanınması ve tenfizi talebinin kamu düzenine aykırılıktan reddine karar verilmesi gerektiği, davacı tarafça tahkim yargılaması için tek bir başvuru yapıldığı, yargılama sırasında tarafların da kabulü üzerine hukuki sorumluluk ve tazminat miktarının belirlenmesi bakımından ayrı ayrı yargılama yapıldığı ve iki ayrı tarihte iki ayrı karar verildiği, davacı tarafından her iki kararın tanınması ve tenfizi talebiyle dava açıldığı, tahkim yargılamasının tek olması ve iki ayrı tahkim kararı için ayrı ayrı hangi nedenle tanınma ve tenfiz talebinin reddine karar verilmiş olduğunun gerekçeli olarak belirtildiği, yine her iki tahkim kararına yönelik talebin reddine karar verilmesi sonucu infaz edilebilecek bir karar verilmemiş olması nedeniyle iki ayrı tahkim kararı yönünden ayrı ayrı hüküm kurulmamasının usul ve yasaya aykırı olmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi

12. Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

13. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; MTO Hakem Heyetince verilen 13.12.2012 tarihli kararın kamu düzenine aykırı olduğundan tanıma ve tenfiz isteminin reddine dair

mahkeme kararının Özel Dairece kamu düzenine aykırılık olmadığından bahisle bozulması ve Hakem Heyetince verilen 19.06.2013 tarihli kararın tanıma ve tenfiz talebinin reddine dair mahkeme gerekçesinin Özel Dairece yerinde bulunmuş olması karşısında, tanıma ve tenfiz talebine konu olan 13.12.2012 tarihli kararın İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 20.01.2014 tarihli ve 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kesinleşmiş kararıyla çelişkili olduğu kabul edilerek Türk kamu düzenine aykırı bir karar olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği, buradan varılacak sonuca göre her bir hakem kararı yönünden iki ayrı hüküm kurulmasının gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

A. Davacı Vekilinin 19.06.2013 Tarihli Yabancı Hakem Kararına Yönelik Temyiz İtirazları Yönünden

14. Dava açmakta olduğu gibi, gerek ilk derece gerekse üst derece denetim yapan yargı organlarına yönelik her talep bakımından da istemde bulunanın hukuki yararının mevcut olması gerekir. Bu kapsamda olmak üzere temyiz talebinde bulunan tarafın da kararı temyiz etmekte hukuki yarar bulunmalıdır.

15. Mahkemece verilen 19.06.2013 tarihli yabancı hakem kararının tenfiz talebinin reddine dair kararın davacı vekilince temyizi üzerine Özel Dairece verilen bozma kararı verilmiştir. Anılan bozma kararına karşı davalı vekilince karar düzeltme talebinde bulunulması üzerine Özel Dairece, 19.06.2013 tarihli yabancı hakem kararının reddine dair mahkeme gerekçesi yerinde bulunmuş olmakla, 19.06.2013 tarihli yabancı hakem kararı bozma kararı kapsamında dışında kaldığından mevcut durum itibarıyla anılan yabancı hakem kararına yönelik davacı tarafın temyizinde hukuki yarar bulunmamaktadır.

16. O hâlde, davacı vekilinin 19.06.2013 tarihli yabancı hakem kararına ilişkin direnme hükmüne yönelik temyiz isteminin hukuki yarar yokluğundan reddine karar verilmelidir.

B. Davacı Vekilinin 13.12.2012 Tarihli Yabancı Hakem Kararına Yönelik Temyiz İtirazları Yönünden

17. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuya ilişkin yasal düzenlemeler ile hukuki kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır.

18. Yabancı hakem kararının ülkemizde sonuç doğrulanabilmesi, bu kararların tanınması ve tenfizine bağlıdır. Bir yabancı hakem kararı hakkında tanıma ve tenfiz kararı verilebilmesi ise anılan kararda tanıma ve tenfiz engellerinin mevcut olmamasını gerektirir. Bahse konu tanıma ve tenfiz engelleri ise tanınması yahut tenfizi talep edilen hakem kararına uygulanacak düzenlemelere göre belirlenecektir.

19. Yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfiz taleplerine ilişkin olarak hukukumuzda uygulanacak olan temel düzenlemelerden ilki 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un (MÖHUK) 60 ilâ 63 üncü madde hükümleridir. Bununla birlikte yine MÖHUK'un 1/2 nci maddesi gereğince ülkemizin bu hususta taraf olduğu milletlerarası sözleşme hükümleri saklı tutulmuştur. Ayrıca T.C. Anayasası'nın (Anayasa) 90 ıncı maddesinin son fıkrası gereğince usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmünde olup bunlar hakkında Anayasa'ya

aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Bu düzenlemelere göre yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfizi hususunda ülkemizin taraf olduğu milletlerarası bir sözleşmenin mevcudiyeti hâlinde öncelikle bu sözleşme hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

20. Nitekim ülkemizin de taraf olduğu 08.05.1991 tarihli ve 3731 sayılı Kanun ile onaylanan Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve İcrası Hakkındaki 10.06.1958 tarihli New York Sözleşmesi (New York Sözleşmesi), yabancı hakem kararlarının tanınması ve tenfizinde, MÖHUK'un 2/1 ve Anayasa'nın 90/son hükümleri kapsamında bir milletlerarası sözleşme olup anılan sözleşme, kapsamında yer alan yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfizi yönünden özel düzenleme olarak öncelikle uygulanacaktır. Dolayısıyla New York Sözleşmesi hükümleri kapsamı dışında kalan hakem kararlarının tanıma ve tenfizinde MÖHUK hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

21. New York sözleşmesinin 1 inci maddesi sözleşmenin uygulama alanını açık bir şekilde düzenleme altına almıştır. Buna göre sözleşme, gerçek veya tüzel kişiler arasında ... uyumsuzluklarda, tanınması ve tenfizi istenen devletten başka bir devlet toprağında verilen hakem kararlarının tanınmasına ve icrasına uygulanır. Sözleşme aynı zamanda tanınması ve tenfizi istenen devlette millî sayılmayan hakem kararları hakkında da uygulanır.

22. Bu itibarla dava konusu yabancı hakem kararının tanıma ve tenfiz şartlarının belirlenmesinde New York Sözleşmesi hükümleri göz önüne alınacaktır. Somut uyumsuzluk bağlamında tanınması ve tenfizi talep edilen hakem kararının kamu düzenine aykırı olması da, New York Sözleşmesinin 5 inci maddesinde düzenlenen yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfiz engellerinden biri olarak düzenlenmiştir. Bu sebeple gelinen aşama itibariyle yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfizinde kamu düzeni kavramı üzerine durulmasında yarar bulunmaktadır.

23. Bilindiği gibi kamu düzeni kavramı zamana ve yere göre değişen, içeriği ve sınırları kesin olarak çizilemeyen bir kavramdır. Kamu düzenini bir toplumun siyasi, sosyal, ekonomik ve hukuki açıdan temel yapısını ve temel menfaatlerini ilgilendiren kurallar teşkil etmektedir. Devletlerin vazgeçemeyeceği temel ilkeler, kamu düzenini ilgilendiren kurallar olup genel olarak, kamu menfaat ve düzenini koruma amacını güden emredici kanun hükümlerine aykırılık, ahlâka ve temel hak ve özgürlüklere aykırılık, kamu düzeninin müdahalesini gerektiren hususlardır. Bu esaslara göre Türk hukukunun temel ilkelerine, Türk adab ve ahlâk anlayışı ile Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklere aykırılık kamu düzenine aykırılık teşkil edecektir.

24. Kamu düzeni kavramı takdiri bir kavram olup sınırlarını kesin çizgilerle belirlemek mümkün değildir. Bu nedenle kamu düzeni benzer yönler olmakla birlikte, her ülkenin kendine özgü tarihsel, sosyal, ekonomik ve diğer koşulların oluşturduğu özel durumlar dikkate alınarak belirlenir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 28.11.1973 tarihli ve 1973/609 Esas, 1973/959 Karar sayılı kararı). Başka bir anlatımla bir durumun kamu düzeni ile ilgisi ülkenin sosyal, ekonomik, kültürel ve tarihsel gerçeklerine göre belirlenir; bu gerçekler durumun vazgeçilmezliğini, toplumsal yararını ve hukuk düzeninin korunmasına yönelik amacını ortaya koyuyorsa söz konusu durumun kamu düzeni ile ilgisi kabul edilmelidir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 12.12.1990 tarihli ve 1990/3-527 Esas, 1990/627 Karar sayılı kararı).

25. Yargıtay İçtihatları Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 10.02.2012 tarihli ve 2010/1 Esas, 2012/1 Karar sayılı kararında da belirtildiği üzere; kamu düzeni kavramının müdahale alanı, son derece geniş ve yoruma müsaittir. Türk kamu düzeninin ihlâlini gerektirecek hâller çoğunlukla emredici bir hükmün açıkça ihlâli hâlinde düşünülecektir. Fakat her emredici hükmün ihlâli hâlinde veya her emredici hükmü ihlâl eden bir yabancı kararın Türk kamu düzenine aykırı bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Zira iç hukuktaki kamu düzeni kavramı ile milletlerarası özel hukuk alanındaki kamu düzeni kavramı birbirinden farklıdır. İç hukuktaki kamu düzeninin çerçevesi, Türk hukukunun temel değerlerine, Türk genel adap ve ahlâk anlayışına, Türk kanunlarının dayandığı temel adalet anlayışına, Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklere, milletlerarası alanda geçerli ortak prensiplere, medeni toplulukların müştereken benimsedikleri ahlâk ilkeleri ve adalet anlayışının ifadesi olan hukuk prensiplerine, toplumun medeniyet seviyesine, siyasi ve ekonomik rejimine, insan hak ve özgürlüklerine aykırılık şeklinde çizilebilir. İç hukukta kamu düzeninin, tarafların uymak zorunda oldukları, kamu hukukundan ve özel hukuktan ... ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyecekleri kurallar olarak anlaşılması gerekir.

26. Yabancı hakem kararının Türk kamu düzenine aykırı olup olmadığının denetlenmesi sırasında kararın içeriğinin kamu düzenine aykırı olup olmadığı değil, kararın ülkemizde icra edilmesinin ve kararın icrasının sonuçlarının Türk kamu düzenine aykırı olup olmadığı incelenmelidir. Zira tenfiz hâkimince, yabancı hakem kararı esastan incelenemez ve hukuka uygunluğu denetlenemez. Şu durumda tenfiz hâkiminin, tenfiz şartları dışında, kararın içeriği üzerinde incelemede bulunma hak ve yetkisi bulunmamaktadır. Aksi hâlin kabulü, tenfiz hâkimini üst mahkeme görevini kendinde bulması şeklindeki bir sonuca götürecektir.

27. Tanıma ve tenfiz talebine konu yabancı hakem kararının Türk kamu düzenine aykırı olup olmadığının tespiti, esas itibarıyla hâkimin takdirine bırakılmıştır. Ancak hâkim, takdir yetkisini kullanırken milletlerarası özel hukukun varlık sebebini ve bu hukukun genel prensiplerini dikkate almak durumundadır. Yabancı bir hakem kararının Türk kamu düzenine açıkça aykırı sayılabilmesi için, kararda yer alan hüküm fıkrasının Anayasa'nın veya hukuk sisteminin temel ilkelerine (vazgeçilmez prensiplerine), Türk toplumunun genel örf-adet ve ahlâk telakkilerine aykırı olması gerekir. Nitekim New York Sözleşmesinin 5/2-b maddesinde yer alan "Hakem kararının tanınması ve icrasının zikri geçen memleketin amme intizamı kaidelerine aykırı olması" ifadesinden yabancı hakem kararının esasına uygulanan hukukun Türk kamu düzenine aykırılığının incelenemeyeceği, sadece kararın tanınması yahut tenfizi neticesinde ortaya çıkan hukuki sonuçların kamu düzenine aykırı olması hâlinde yabancı mahkeme kararının tanıma ve tenfizin reddedileceği sonucuna varılmalıdır.

28. Somut uyuşmazlık bağlamında tanıma ve tenfizi talep edilen yabancı hakem kararının kesinleşmiş bir Türk mahkemesi kararına aykırı olması, bu karar ile çelişki içermesi de kuşkusuz kamu düzenine aykırı sayılabilecek hâller arasındadır. Zira karşılıklı olarak birbirlerine aykırı hükümler içeren yabancı hakem kararı ile Türk mahkemesi kararının eş zamanlı olarak tanınması ve tenfizi, hukuk sistemi içerisindeki tutarlılığı ve birliği zedeleyecektir. Bu sebeple yabancı hakem kararının Türk mahkemelerince verilen kararlarla bağdaşmayacak düzeyde çelişki içermesi sebebiyle icrasının kamu düzenini tehdit etmesi durumu, tanıma ve tenfiz engelleri arasında yer alır.

29. Bununla birlikte yabancı hakem kararına konu olan uyuşmazlığın Türk mahkemelerinde dava konusu olmasının her durumda kamu düzenine aykırılık teşkil edip yabancı hakem kararının tanıma ve tenfizine engel olacağı söylenemez. Bu anlamda tanıma ve tenfizi talep edilen bir yabancı hakem kararı ile hakem kararının konusu olan aynı vakiya ilişkin olarak ülkemizdeki ceza mahkemelerince verilen bir kararın farklı hükümler içermesi, her durumda yabancı hakem kararının kamu düzenine aykırı olarak kabul edilmesini gerektirmez. Zira yabancı hakem kararına konu hukuki uyuşmazlık ile ceza davasının tarafları, delilleri ve araştırma yöntemleri farklı olduğu gibi kararın verilmesinde gözetilen ilke ve koşullar da birbirinden farklılık arz eder.

30. Bu bağlamda ceza mahkemesi kararlarının hukuk yargılamasına etkisi, hukukumuzda TBK'nın 74 üncü maddesinde düzenlenmiş olup hukuk hakimi, ceza mahkemesinin kesinleşmiş kararları karşısında ilke olarak bağımsız kılınmıştır. Bu ilke, ceza kurallarının kamu yararı yönünden bir yasağın yaptırımını, aynı uyuşmazlığı kapsamına alan hukuk kurallarının ise kişi ilişkilerinin medeni hukuk alanında düzenlenmesi ve özellikle tazmin koşullarını öngörmesi esasına dayanmaktadır.

31. Türk Borçlar Kanunu'nun 74 üncü madde hükmüne göre hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Hemen belirtilmelidir ki, hukuk hâkiminin yukarıda açıklanan bu bağımsızlığı sınırsız değildir. Gerek öğretide ve gerekse Yargıtayın yerleşmiş içtihatlarında ceza hâkiminin tespit ettiği maddi olaylarla ve özellikle fiilin hukuka aykırılığı konusu ile hukuk hâkiminin tamamen bağlı olacağı kabul edilmektedir. Diğer bir anlatımla maddi olayları ve yasak eylemlerin varlığını belirleyen ceza mahkemesi kararı, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşır.

32. Bu anlamda Yargıtayın yerleşik uygulamasına ve öğretideki genel kabule göre maddi vakianın tespitine ilişkin ceza mahkemesi kararı hukuk hâkimini bağlar. Ceza mahkemesinde bir maddi olayın varlığı ya da yokluğu konusundaki kesinleşmiş kabule rağmen aynı konunun hukuk mahkemesinde yeniden tartışılması olanaklı değildir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.06.2022 tarihli ve 2019/10-111 Esas, 2022/948 Karar ile 15.12.2022 tarihli ve 2021/10-292 Esas, 2022/1759 Karar sayılı kararları).

33. Bu durum aynı hukuki uyuşmazlığı konu alan yabancı hakem kararlarının tanınması ve tenfizinin kamu düzenine etkisi bağlamında da önem arz etmektedir. Zira yabancı hakem kararına konu maddi vakianın hukuka aykırılığı hakkında kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararı ile gerçekleştirilen tespitin varlığının hukuki anlamda sahip olduğu bağlayıcı nitelik, anılan yabancı hakem kararının tenfizi hâline kamu düzenine aykırı bir durum oluşturup oluşturmayacağı bağlamında bir değerlendirme yapılmasını gerektirir. Öte yandan maddi vakianın hukuka aykırılığı hakkında tereddüde mahal vermeyecek düzeyde açık bir tespit içermeyen kesinleşmiş ceza mahkemesi kararının varlığı, aynı maddi vakiya konu alan yabancı hakem kararının tanınması ve tenfizine kamu düzenine aykırılıktan engel oluşturmaz.

34. Bu anlamda yabancı hakem kararına konu maddi vakiya konu alan kesinleşmiş ceza mahkemesi kararında; mahkûmiyete yeterli delil elde edilememesi ve atılı suçların unsurları itibarıyla oluştuğunun ispat edilememiş olması gerekçe gösterilerek verilen beraat kararı, maddi vakianın hukuka aykırılığı

hakkında kesin bir tespit içermemesi sebebiyle yabancı hakem kararının tanınması ve tenfizine kamu düzenine aykırılığa dayalı olarak engel teşkil etmez.

35. Yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; taraflar arasında akdedilen “... Holdings SARL Hissedarlar Sözleşmesi” kapsamında düzenlenen tahkim şartı çerçevesinde yapılan tahkim yargılaması neticesinde MTO hakem heyetince verilen 13.12.2012 tarihli karar ile davalının da aralarında bulunduğu kişilerin fiillerinin yine taraflar arasındaki sözleşme kapsamında tanımlanan “Düzeltilmemiş Temerrüt Hali” meydana getirdiğine, bu sebeple davacının ... Holdings SARL nezdinde yer alan %50 oranındaki hissesindeki değer kaybını kapsayan zararından davalının müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğuna hükmedilmiştir.

36. Bunun yanında 13.12.2012 tarihli yabancı hakem kararına konu fiil ile alakalı olarak İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 20.01.2014 tarihli ve 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kesinleşmiş kararında, davalının da aralarında yer aldığı sanıklar hakkında, isnat edilen suçları işlediklerine dair mahkûmiyetlerine yeterli iddiadan başka delil elde edilemediği ve atılan suçların unsurları itibarı ile oluşmadığından bahisle nitelikli dolandırıcılık, suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve üye olma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme ve özel belgede sahtecilik suçlarından dolayı 5721 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun (CMK) 223/2-a-e maddesi gereğince beraat kararı verilmiştir.

37. Anılan ceza mahkemesi kararının gerekçesinde; şikâyete konu iddiaların hukuki uyumsuzluk niteliğinde olduğu, iddiaların kısmen ya da tamamen çeşitli hukuk mahkemelerinde dava ve icra takiplerine konu edildiği, taraflar arasındaki hukuki uyumsuzluğun sadece borç-alacak ilişkisinden kaynaklandığı, hukuki uyumsuzluğun çözümü ile ilgili delillerin takdiri ve değerlendirilmesi hususunda görev ve yetkinin hukuk mahkemelerine ait olduğu, davalının da aralarında yer aldığı sanıkların fiillerinin isnat edilen suçlar yönünden değerlendirildiği, bu anlamda delil yetersizliği sebebiyle sanıkların isnat edilen suçları işlediklerinin ispatlanamadığı, ayrıca yargılamaya konu fiillerin atılı suçların kanunda aranılan unsurlarını içermediği belirtilmiştir.

38. Bu kapsamda anılan ceza mahkemesi kararında, 13.12.2012 tarihli yabancı hakem kararına konu maddi vakianın hukuka aykırılığına yönelik olarak tereddüde mahal vermeyecek düzeyde açık bir tespit yer verilmediği, sadece davalının fiilleri hakkında isnat edilen suçlar yönünden yapılan değerlendirme ile delil yetersizliği sonucu atılı suçların davalı tarafından işlendiğinin sabit olmaması nedenine dayalı olarak beraat kararı verildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca aynı ceza mahkemesi kararında; 13.12.2012 tarihli yabancı hakem kararına konu maddi vakia sebebiyle ortaya çıkan uyumsuzluğun hukuki niteliğine vurgu yapılarak bu uyumsuzluğun çözümünün hukuk yargılamasının görev ve yetkisinde olduğu açık bir biçimde ifade edilmiş ve taraflar arasındaki hukuki uyumsuzluk hakkında herhangi bir tespite yer verilmemiştir.

39. Nitekim dava konusu 13.12.2012 tarihli yabancı hakem kararında yapılan yargılama sırasında davacı ile davalı arasında akdedilen “... Holdings SARL Hissedarlar Sözleşmesi” içeriğindeki tahkim şartı ile MTO hakem heyetine tanınan yetki çerçevesinde davalının fiilinin yine taraflar arasındaki sözleşmede düzenlenen “Düzeltilmemiş Temerrüt Hâlleri” kapsamında olup olmadığı değerlendirilerek davalının sorumluluğuna hükmedilmiştir. Buna ek olarak, anılan yabancı hakem kararına konu davalı fiilinin aynı zamanda haksız fiil yahut kusur teşkil edip etmediği yönünde bir karar verilmesi talebi hakkında ise

hakem heyetince, anılan talebin taraflar arasındaki sözleşmenin 8 numaralı eki dairesindeki "Temerrüt Hallerine" bakmakla sınırlı olarak hakem heyetine tanınan yargılama yetkisi kapsamı dışında olduğu belirtilerek davalının fiilinin haksız fiil niteliğinde olup olmadığı hakkında veya kusur durumu hakkında herhangi bir tespite de yer verilmemiştir.

40. Bu itibarla her ne kadar mahkemece, 13.12.2012 tarihli yabancı hakem kararının tanınması ve tenfizinin, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 20.01.2014 tarihli ve 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kesinleşmiş kararıyla çelişkili olması sebebiyle kamu düzenine aykırı olacağından bahisle reddine karar verilmiş ise de; kesinleşen ceza mahkemesinin beraat kararında, anılan yabancı hakem kararına konu maddi vakianın hukuki uyumsuzluk olarak nitelendirilmesi sonrasında bununla ilgili herhangi bir tespite yer verilmemiş olması ve taraflar arasında düzenlenen tahkim şartındaki hakem heyetine tanınan yetki çerçevesinde yapılan yargılama neticesinde davalının sözleşmesel anlamda sorumluluğuna hükmedilmiş olması karşısında, 13.12.2012 tarihli hakem heyeti kararının İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 20.01.2014 tarihli ve 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kesinleşmiş kararıyla çelişkili olduğu kabul edilerek anılan yabancı hakem kararının tanınması ve tenfizinin kamu düzenine aykırılık teşkil edeceğinden söz edilemez.

41. Diğer yandan MTO hakem heyetince verilen 19.06.2013 tarihli yabancı hakem kararının tanıma ve tenfizi talebinin reddine ilişkin mahkeme gerekçesinin Özel Dairece yerinde bulunarak uyumsuzluk kapsamı dışında kalmış olması, 13.12.2012 tarihli yabancı hakem kararının tanıma ve tenfiz talebinin reddine ilişkin mahkemece verilen karara yönelik Özel Dairece verilen bozma kararının ise Hukuk Genel Kurulunca benimsenmiş olması nedeniyle mahkemece, tanıma ve tenfiz istenilen her bir MTO hakem heyeti kararı yönünden ayrı ayrı hüküm kurulması gerekirken, tek bir hüküm kurulması da doğru olmamıştır.

42. Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında; ceza mahkemesince verilen beraat kararı ile suçun işlenmediğinin tespit edildiği, suç unsurlarının oluşmaması nedeniyle sorumluluğun doğmayacağı, bu sebeple 13.12.2012 tarihli yabancı hakem heyeti kararının kesinleşen ceza mahkemesi kararı ile çelişki içerdiğinden tanıma ve tenfizinin kamu düzenine aykırılık teşkil ettiği, bu nedenle direnme kararının onaması gerektiği belirtilmiş ise de bu görüş, Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

43. Hâl böyle olunca mahkemece; Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1- Yukarıda (A) bendinde (§14-16) belirtilen gerekçeyle davacı vekilinin MTO hakem heyetinin 19.06.2013 tarihli kararına yönelik temyiz itirazlarının hukuki yarar yokluğundan REDDİNE oy birliğiyle,

2- Yukarıda (B) bendinde (§17-43) belirtilen gerekçeyle MTO hakem heyetinin 13.12.2012 tarihli kararına yönelik davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma

HGK., E. 2022/660 K. 2023/1066 T. 8.11.2023

kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6217 sayılı Kanun'un 30 uncu maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na eklenen geçici 3 üncü maddesi atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429 uncu maddesi gereğince BOZULMASINA oy çokluğuyla,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440 ıncı maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

08.11.2023 tarihinde karar verildi.